

Defile pred sudom

Author: [Rachel S.](#)

Advokati su se prepirali, a bivsi pripadnici srpskih formacija u Bosni svjedocili su o dogadjajima iz srpnja/jula 1995

Bivsi pripadnici Bratunacke brigade bosanskih Srba nastavili su i ovog tjedna defilirati sudnicom, svjedoceci u prilog svom zapovjedniku Vidoju Blagojevicu.

Kao i raniji svjedoci obrane, i oni su opisivali situaciju iz srpnja/jula 1995., odnosno ono sto se dogadjalo u danima uoci, tokom i nakon pada Srebrenice.

Ono sto je svim tim svjedocenjima bilo zajednicko, jeste upadljivo odsustvo Blagojevica iz opisanih zbivanja.

Izvodeci pred sud osobe koja se u danima tokom kojih je u Srebrenici ubijeno 7.000 muslimanskih muskaraca i dječaka s Blagojevicem nisu susrela niti mu podnijela izvjestaj, obrana pokusava pokazati kako njen klijent – koji je optuzen za zapovjednu odgovornost za zlocine koje su pocinili njegovi vojnici, kao i za suucesnistvo u genocidu – nije imao stvarnu kontrolu nad onim sto se desavalo na spomenutom podrucju.

Da bi Blagojevic bio proglašen krivim po nacelu zapovjedne odgovornosti, neophodno je dokazati da je on znao ili imao razloga znati da su jedinice pod njegovom komandom namjeravale pociniti ili pocinile zlocine, te da usprkos tome nije poduzeo nista kako bi spriječio ili kaznio potcinjene osobe.

Prvi je ovog tjedna svjedocio Mile Janjic, pripadnik vojnopolicijskog voda Bratunacke brigade. On je ispricao kako je 12. i 13. srpnja/jula 1995. bio zaduzen za prebrojavanje ljudi koji su ukrcavani u autobuse i kamione radi odvozenja iz tog podrucja.

Janjic je objasnio i nacin na koji je u tu svrhu koristio kemijsku olovku i papir istrgnut iz biljeznice: "Povlacio sam crticu za svaku osobu" koja bi usla u vozilo. Samo tokom prvog dana bilo ih je, sudeci po njegovom brojanju, vise od 9.000.

Premda je insistirao na tome da osobno ni u jednoj prilici nije video da pripadnici Bratunacke brigade muce civile, svjedok je ipak potvrdio da su muskarci bili odvajani od zena, djece i starijih osoba, te da im je bilo naredjivano da prije odlaska predaju svoj prtljag.

Takodje je rekao da se vremenom pojacavao i njihov "nemir", posto su postajali sve svjesniji onoga sto ih ceka.

Janjic se tako prisjetio i "glasa koji je uzvikivao nesto poput: 'Narode iz Glogove, sto cekas? Sve ce nas pobiti!'" No, nedugo potom, svjedok je cuo i paljbu iz automatskog naoruzanja, a "nakon pucnjave vise nisam cuo te povike".

Sljedeci je svjedocio Zoran Jovanovic, bivsi privremeni zapovjednik Drugog pjesadijskog bataljuna Bratunacke brigade, koji se pred Tribunalom pojavio 25. svibnja/maja.

On je izjavio kako je pocevsi od 12. srpnja/jula njegova jedinica bila zaduzena za pretragu lokalnog terena. Tokom te pretrage – prema njegovim rijecima – nisu naisli ni na kakve leseve.

Za razliku od ostalih svjedoka, Jovanovic se ipak prisjetio kontakata s Blagojevicem, izjavivsi da je nedugo nakon pada Srebrenice – tocnog datuma nije se mogao sjetiti – Blagojevic od njega “zatražio da Zvornickoj brigadi posaljem jednu jedinicu velicine cete”.

Na taj zadatak je Jovanovic uputio svoju Cetvrtu cetu, buduci da su sve ostale vec prije toga bile rasporedjene.

Pripadnici te jedinice, medjutim, nisu ga zeljeli poslusati, tako da je uslijedila “ostra rasprava” izmedju njega, njih i Blagojevica. “Neki vojnici su cak potezali oruzje” i upravljali ga ka Blagojevicu – prisjetio se svjedok – prije no sto su pristali otici.

Tokom unakrsnog ispitivanja, tuzilac Piter Mekloski (Peter McCloskey) isticao je da je –onako kako je Jovanovic bio upoznat s pokretima ceta kojima je zapovijedao – i sam Blagojevic morao znati za aktivnosti podredjenog mu bataljuna.

Kao posljednji se svjedok ovog tjedna pred sudom pojavio Borivoje Jakovljevic, bivsi pripadnik vojnopolicijske jedinice iz sastava Bratunacke brigade. On je, prema vlastitim rijecima, u vrijeme pada Srebrenice bio zaduzen za osiguranje puta na potezu Bratunac – Sase – Pribicevac.

Jakovljevic se prisjetio kako se tokom tog razdoblja u vise navrata susreo sa zapovjednikom vojske bosanskih Srba, generalom Ratkom Mladicem. Ispricao je kako je 13. lipnja/juna izjutra generalu odnio pribor za brijanje i opisao razgovore koje je Mladic sljedecih dana vodio sa zarobljenicima.

Ti su razgovori, po svemu sudeci, uvijek bili vodjeni po istom obrascu. Mladic bi izasao iz vozila, pronasao zapovjednika zaduzenog za formacije koje su angazirane na tom podrucju i potom se obratio zarobljenicima. Rekao bi im da su im obitelji zbrinute i da s tim u vezi nema nikakvih problema. Zatražio bi od njih da budu strpljivi, uvjeravajući ih da ce sve biti kako treba. Na kraju bi se raspitao i za eventualne posebne potrebe pojedinih zarobljenika.

Povodom garancija koje je srpski zapovjednik davao zatocenicima, branilac Majkl Karnavas (Michael Karnavas) upitao je Jakovljevica: “Jeste li vi povjerovali Mladicu?”

“A zasto mu ne bih povjerovao?”, odgovorio svjedok je protu pitanjem.

Sva saslusanja koja su odrzana 27. svibnja/maja odigrala su se iza zatvorenih vrata. Cini se da su strane u sporu citav taj dan provele prepiruci se oko niza proceduralnih pitanja, koje suci tek trebaju razrijesiti.

Najvaznije od njih je pitanje moze li tuzilastvo dopuniti optuznicu kako bi njome bili obuhvaceni i nedavni zakljucci do kojih je Tribunal dosao na sudjenju generalu Radislavu Krsticu, a u vezi s genocidom koji je – kako je potvrđeno – pocinjen u Srebrenici.

Optuzba je 14. svibnja/maja zahtijevala od suda da joj se dozvoli da to ucini, a obrana je o tom prijedlogu trebalo da se izjasni do 26. svibnja/maja.

Drugo vazno pitanje s kojim se suocavaju suci tice se mogucnosti da je jedan od svjedoka optuzbe, koji se iz sigurnosnih razloga pred sudom pojavio pod sifrom P-130, prilikom davanja iskaza u Tribunalu, sijecnja/januara mjeseca – lagao.

P-130 je, kao pripadnik sigurnosnog ogranka Zvornicke brigade, sudjelovao u pogubljenjima i sahranjivanju vise tisuca ljudi u Srebrenici.

Karnavas je 24. svibnja/maja saopcio kako je saznao da iskaz spomenutog svjedoka – kojeg je opisao kao “strastvenog ubojicu” – nije bio u potpunosti istinit.

Ovo nije prvi put da se dovodi u pitanje vjerodostojnost iskaza svjedoka P-130. Tokom sijecanjskog/januarskog svjedocenja, on je i sam priznao da je lagao ne samo u aplikaciji koju je podnio radi emigriranja u SAD, i ne samo kada je odgovarao na pitanje o tome poznaje li nekadasnjeg sefa sigurnosti vojske bosanskih Srba, pukovnika Ljubisu Bearu (koji je optuzen pred Tribunalom, ali se jos uvijek nalazi na slobodi), nego i u vezi s vlastitim ucescem u srebrenickim ubojstvima.

Tada je P-130 izjavio: “Rekao sam [u ranijoj prilici] da nisam sudjelovao u operaciji ubijanja i pogubljenja Muslimana u Srebrenici; a u stvari sam tamo proveo citavo vece, sve do jutarnjih sati, kada sam otisao. Nakon sto je operacija pogubljenja okoncana, sve vrijeme sam boravio u stabu Zvornicke brigade.”

Za sada je neizvjesno kako ce Tribunal reagirati na najnovije optuzbe za krivokletstvo.

Takodje, ovog tjedna tuzilastvo je saopcio kako priprema dokument kojim ce od suda biti zatrazeno da jos jednom razmotri odluku o tome da Blagojevic bude oslobodjen optuzbi za neposredno ucesce u zlocinima, koju su suci donijeli u travnju/aprilu.

Mnostvo novih cinjenica otkriveno je tokom dokaznog postupka obrane, rekao je tuzilac Mekloski, napominjuci da su svoj doprinos tome dali mnogi svjedoci.

On je od sudaca zatražio da se o svojoj ranijoj odluci ne izjasnjavaju prije okoncanja dokaznog postupka obrane.

Ostre rijeci kritike koje su tom prilikom razmijenili advokati Karnavas i Mekloski predstavljaju jos jednu potvrdu opceg utiska da u ovom procesu izmedju dvaju strana vlada veoma los odnos.

Optuzujuci tuzilastvo da je “svoju nesposobnost uzdiglo do razine umjetnosti”, Karnavas je insistirao na tezi da Mekloski u stvari pokusava narusiti i odnos izmedju advokata i klijenta, i to tako sto tvrdi da je branilac ponudio dokaze koji zapravo ne idu u prilog Blagojevicu.

No, odnosi izmedju Karnavasa i Blagojevica jos su ranije bili naruseni, tako da je optuzenik u nekoliko navrata vec pokusavao smijeniti svog advokata.

Predstavnici Tribunala tvrde da stvarni uzrok tog sukoba lezi u cinjenici da je Karnavas, kao advokat kojeg je imenovao sud, odbio podijeliti honorar sa svojim klijentom. Mada je podjela honorara sluzbeno zabranjena, advokati ponekad ustupaju svojim klijentima dio sredstava koja im je dodijelio Tribunal.

Vidno uzbudjen, Mekloski je na Karnavasove primjedbe uzvratio rijecima da one “predstavljaju mozda i najsramnije tvrdnje koje sam od jednog advokata ikada cuo na sudu”.

Predsjedavajući sudac Liu Dakun (Liu Daqun) ukorio je obje strane sto su toliko vremena potrosile na medjusobni obracun. Priznajući da su odnosi izmedju njih “zategnuti”, on se pozalio na okolnost da su toliko vremena potrosili advokati, dok bi u prvom planu ipak trebalo da budu svjedoci.

Rachel S. Taylor je urednica IWPR-a u Hagu.

Source URL: <https://iwpr.net/sr/global-voices/defile-pred-sudom>